

Kvalita a bezpečnost v nemocnici – 3. část

Zdravotní služby by měly být bezpečné a kvalitní, což jsou úzce související kategorie. K dosažení maximálně možné bezpečnosti nemocnice pro pacienta vede dodržování bezpečnostních cílů, jak je stanovila WHO. Ve spolupráci s Nemocnicí Na Homolce (NNH) vznikl seriál, jehož jednotlivé části věnujeme těmto cílům.

PŘEDCHÁZÍME MOŽNÝM PÁDŮM

Bezpečnost je s pády, respektive s maximálním omezením vzniku ohrožení pacienta v nemocnici, velmi úzce asociována především s aktuálním stavem nemocného a situacemi, v nichž by se mohl během hospitalizace ocitnout. Základními pravidly pro předcházení možným pádům je ale nejen identifikace z tohoto hlediska rizikových pacientů, ale také bezpečné prostředí všech prostor, do nichž mají pacienti přístup, správně zvolené pomůcky a poučení pacientů a jejich blízkých. V systému řízení kvality nemocnice je předcházení pádům jedním z bezpečnostních cílů, který systém dává za úkol zejména sestřím, nicméně se týká i činnosti lékařů. Pacient přichází do nemocnice a smyslem činnosti všech zdravotníků je, tak jako ve všech záležitostech bezpečnosti a kvality, co nejlépe ho odvést a co nejdříve jej v co nejlépejší kondici vrátit do jeho prostředí. Komplikace vzniklé v důsledku toho, že pacient po dobře provedené operaci upadne a zlomí si krček a místo domů pokračuje v hospitalizaci, nejsou zejména u seniorů nijak vzácné případy a výjimečně nejsou ani fatální důsledky. I lehký úraz vzniklý po pádu může ve svých následcích dlouhodobě zhoršit kvalitu života nezávisle na skutečnosti, že primární výkon, pro nějž byl pacient přijat, byl odveden vynikajícím způsobem. Pro

to vše je předcházení pádům pro nemocnici velmi důležité a má i značný přesah do zdravotnického terénu.

Pády a léky

S problematikou předcházení možným pádům se pracuje v NNH tak, že když pacient přichází do nemocnice k plánovanému operačnímu výkonu, posoudí sestry, zda je z nějakého důvodu rizikovým z hlediska možnosti pádu, což je individuální i podle situace. I mladý člověk s indikací cholecystektomie je z pohledu možnosti pádu rizikový zejména po operaci, zejména při první vertikalizaci. V tomto ohledu prevence funguje docela dobře ve všech nemocnicích už proto, že pacient po operaci zpravidla nikde sám nevstává, asistence sestry by měla být běžnou záležitostí. Do nemocnic ovšem přichází rozsáhlá kohorta pacientů, kteří mají kromě primární diagnózy nějaké další problémy – špatně vidí, přicházejí do nemocnice s protézou dolní končetiny, mají různé komorbidity, užívají léky. S rizikem pádů je úzce spojena také medikace pacienta. Léků, které se mohou významnou měrou podílet na upadnutí pacienta, je celá řada. V NNH spustili nový projekt „Pády a léky“, na kterém se podílí též kliničtí farmaceuti. Na základě odborné literatury, znalostí a zkušeností z oblasti účinků léků a také již vzniklých případů pádů pacientů vytvořili seznam léků, které svý-

Ilustrační foto: Miroslav Halfr

mi účinky zvyšují riziko pádu. Patří sem například antipsychotika, hypnotika, sedativa, antiepileptika, antihypertenziva, diuretika a další skupiny léků. Na základě posouzení individuální míry rizika stanoví klinický farmaceut ve spolupráci s ošetřujícím lékařem a sestrou vhodná opatření, kterými může být vysazení léčiva, redukce dávky, záměna léčiva, vhodné na-

časování podávání, monitorace laboratorních hodnot a v neposlední řadě poučení pacienta.

Bezpečnostní opatření na pokojích

V NNH pomáhá ke snížení rizika pádu i vizuální označení pacienta jinou barvou náramku, konkrétně žlutou proti „normální“ modré. Žlutý náramek lékařům, sestřím, nutričním terapeutům

i fyzioterapeutům signalizuje další způsob ohrožení tohoto pacienta, s kterým je třeba počítat a odborně pracovat. Pomocí je možné už tím, že sestra zjistí, zda má pacient s sebou vhodnou obuv, ve které se bude v nemocnici pohybovat. Důsledně (a někdy opakovaně) tyto pacienty poučí, zda mohou sami vstávat z lůžka, nebo vždy mají zazvonit a počkat na pomoc sestry. V pokoji pacienta ohroženého zvýšeným rizikem pádu musí být zařízené lůžko i noční stolek, ani jedno nesmí být pojízdné, protože zejména starší lidé s problémy při pohybu jsou zvyklí používat nábytek jako oporu při vstávání, tedy ani v nemocnici jim opora nesmí ujet nebo se převrhnout. Další velkou kapitolou jsou bezbariérové koupelny, nutná je protiskluzová úprava. Madla musejí být ve správné výšce u sprchy i toalety. I přes tato opatření nelze ani pádu v koupelně (například při náhlé nevolnosti) zabránit, proto musí být v dosahu z podlahy signalizace. Dosahem signálního zvonku se rozumí jeho umístění na výšku paže ležícího člověka, protože ten po pádu nemusí být schopen se sám zvednout z podlahy.

Pády jsou zejména pro seniory vždy nesmírně psychicky zatěžující záležitosti. Takový pacient je ve stresu už pouhou hospitalizací a vědomí, že upadl a někdo ho musel zvedat, že už sám nic nezvládne, je na obtíž, to vše ho dostává do značné psychické tenze. I to je téma pro kvalitu a bezpečnost nemocnice, těmto pacientům je třeba pomoci. K těmto lidem je třeba se postavit tak, abychom nejen odléčili primární onemocnění, ale i jim pomohli rehabilitovat se a odejít.

Jana Jilková

**ZDRAVOTNICTVÍ
MEDICÍNA**

ZDRAVOTNICTVÍ A MEDICÍNA

číslo 14/2014

Šéfredaktorka

Mgr. Markéta Mikšová
tel. 225 276 295, e-mail: miksova@mf.cz

Redakce

Petra Klusáková, DiS. (Z domova)
tel. 225 276 388, e-mail: kluskova@mf.cz
Květa Havlová, DiS. (Ze zahraničí, Farmabyznys, on-line), tel. 225 276 208, e-mail: havlova@mf.cz
PhDr. Jana Jilková (Ze společenosti, rozhovory)
tel. 225 276 432, e-mail: jilkova@mf.cz
MUDr. Andrea Skálová
(Medicina a kongresové zpravodajství)
tel. 225 276 418, e-mail: skalova@mf.cz

Stálí spolupracovníci redakce

Leoš Chodura, Martin Caban,
Irena Soukupová, MUDr. Milan Novák,
David Daniel, Eva Pavlatová, Martina Řehořová,
Vladimíra Bošková, Marcela Svráková

Editori/korektorky

Květa Havlová, DiS.,
PhDr. Jana Jilková

Grafika a technické zpracování

Pavla Jilková
tel. 225 276 455,
e-mail: jilkovap@mf.cz

Redakční rada ZAM

prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA (předseda)
prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA
prof. MUDr. Jaroslav Blahoš, DrSc.
MUDr. Ivan David, CSc.
doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D.
MUDr. Radkin Honzák, CSc.
doc. MUDr. Bohuslav Konopásek, CSc.
prof. MUDr. Milan Kvapil, CSc., MBA
prof. Ing. Rudolf Poledne, CSc.
prof. MUDr. Richard Rokyta, DrSc.
prof. MUDr. Ivan Šterzl, CSc.
prof. MUDr. Jiří Vencovský, DrSc.
MUDr. Jana Vojtíšková
Mgr. Alena Šmidová
Ing. Bc. Irena Kouřilová
Mgr. Jana Nováková, MBA
doc. PaedDr. Mgr. Eva Zacharová, Ph.D.

OBCHODNÍ ODDĚLENÍ

fax 225 276 444

group sales manager

František Bauer
tel. 225 276 393
e-mail: bauer@mf.cz

personální inzerce

Jana Schrammová
tel. 225 276 380, 725 036 036
e-mail: schrammova@mf.cz,
personalni.inzerce@mf.cz

MLADÁ FRONTA

generální ředitel

Ing. David Hurta

kreativní ředitel

René Decastelo

DTP

retuší Miloslav Pařík (vedoucí),
Libor Horyna, Milan Kubička, Zdeněk Němec,
Petr Novák, Jan Mach

MARKETING

ředitelka marketingu Hana Holková

DISTRIBUCE A VÝROBA

ředitelka distribuce a výroby

Soňa Štarhová
koordinátor výroby a distribuce divize Medical Services
Monika Šnaidrová
tel. 225 276 392,
e-mail: snaidrova@mf.cz

Vydává MF MEDICAL & DIGITAL MEDIA s. r. o.,
sídlo: Mezi vodami 1952/9, 143 00 Praha 4,
IČ: 01847082

adresa redakce:

Zdravotnictví a medicína,
Mezi Vodami 1952/9, 143 00 Praha 4,
sekretariát: 225 276 111, fax 225 276 222,
e-mail: zdn@mf.cz

DISTRIBUCE TITULU

Předplatné pro Českou republiku vyřizuje:
A.L.L. production, s. r. o., P. O. BOX 732,
111 21, Praha 1
tel. 800 248 248,
e-mail: mladafronta@predplatne.cz,
www.mf.cz

Objednávky do zahraničí:
Mediaservis, s. r. o., zákaznické centrum,
Vítězná 995/63, 639 63 Brno,
tel. 532 165 165, e-mail: export@mediaservis.cz

Objednávky SR:
Mediaprint Kapa Pressegrasso, a. s.,
oddelenie inej formy predaja, P. O. Box 183
Vajnorská 137, 830 00 Bratislava 3
tel. +421 244 458 821, fax +421 244 458 819
e-mail: predplatne@abompkapa.sk

Smluvní vztah mezi vydavatelem
a předplatitelem se řídí všeobecnými
obchodními podmínkami pro předplatitele.
Předplatné se automaticky prodlužuje.

Vydavatel a redakční rada nenesou
odpovědnost za obsah inzerátů ani jiných
materiálů komerční povahy.

Tisk EUROPRINT a. s.
Číslo dáno do tisku 24. 7. 2014

Printik a jakékoli šíření
pouze se souhlasem vydavatele.
Tisťený náklad ověřuje ABC ČR, člen IF ABC.

© MF MEDICAL & DIGITAL MEDIA s. r. o., 2014
Evidenční číslo MK ČR: E 20524
ISSN 2336-2987